

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 102/2015-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. marca 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Romanom Juríkom, PhD., Račianska 62, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom sp. zn. 41 Cob 9/2013 a jeho uznesením z 27. júna 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. októbra 2013 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu

v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom sp. zn. 41 Cob 9/2013 a jeho uznesením z 27. júna 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľke je vedená exekúcia na základe právoplatného platobného rozkazu vydaného Okresným súdom Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Rob 55/2008 z 20. februára 2008. Sťažovateľka uvádza, že *„si v tej dobe nebola vôbec vedomá, že súd, ktorý vydal platobný rozkaz, rozhodol v rozpore s právom na ochranu spotrebiteľa a tým porušil komunitárne právo. Túto skutočnosť sa... dozvedela až od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (ďalej len „združenie“), ktoré je vedľajším účastníkom tohto konania. Nebyť kontaktu navrhovateľky so združením, nevedela by o stránke Ministerstva spravodlivosti SR, kde sú zverejnené viaceré rozhodnutia súdov relevantné pre jej prípad. Napokon... nemala ani dôvod sa o najnovšiu judikatúru súdov zaujímať, keďže je dôchodkyňou, a teda to nesúvisí s jej pracovnou náplňou.“*

Bezprostredne po tom, ako sa dozvedela od združenia o zverejnených rozhodnutiach, podala za jeho pomoci na okresnom súde návrh na obnovu konania vedeného pod sp. zn. 3 Rob 55/2008. Okresný súd vo veci sťažovateľky o návrhu na obnovu konania rozhodol uznesením sp. zn. 7 Cb 1/2011 zo 16. februára 2011 tak, že jej návrh zamietol. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd odvolaniu sťažovateľky vyhovel a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd vo veci opätovne rozhodol uznesením sp. zn. 7 Cb 1/2011 z 31. októbra 2012, pričom návrhu sťažovateľky na obnovu konania vyhovel. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu sa odvolal odporca. Krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu sp. zn. 7 Cb 1/2011 z 31. októbra 2012 zmenil tak, že návrh sťažovateľky na obnovu konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 3 Rob 55/2008 zamietol.

Napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľka vytýka tieto nedostatky:

„a) postupom súdu, nevykonaním dôkazov a neoboznámením so zmenou právneho posúdenia odvolacím súdom pri súčasnom neumožnení sa k zmene právneho posúdenia vyjadriť sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom,

- b) *rozhodnutie je arbitrárne, založené na nesprávnom právnom posúdení veci,*
- c) *rozhodnutie je nepreskúmateľné,*
- d) *rozhodnutie súdu je v rozpore s európskymi normami na ochranu spotrebiteľa a porušuje práva spotrebiteľa podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie.“*

Odňatie možnosti konať pred súdom spočíva podľa sťažovateľky v tom, že všeobecný súd ju vôbec nekonfrontoval v sporných otázkach a „*Formalisticky... vychádzal iba z návrhu a aj napriek všetkým jasným, vecným, zrozumiteľným a najmä logickým vysvetleniam a argumentom navrhovateľky odvolací súd rezignoval na akúkoľvek procesnú aktivitu v zmysle dokazovania a odstránenia nejasností.*“. Podľa sťažovateľky sa odvolací súd vo svojom odôvodnení „*obmedzil len na všeobecné a povrchné konštatovania, ako napr. nebola zachovaná subjektívna lehota na podanie návrhu (§ 230 ods. 1 OSP) a pod,*“ alebo používal v odôvodnení uznesenia argumenty ako „*Odvolací súd uvádza, že návrh na obnovu konania je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý predpokladá vyčerpanie riadnych opravných prostriedkov, ku ktorému zo strany navrhovateľky nedošlo ktoré rozhodne nemajú žiadnu oporu v zákone, nie sú správne a preskúmateľné*“. Sťažovateľka je toho názoru, že napadnuté uznesenie krajského súdu je založené na „*neopodstatnených tvrdeniach, ktoré sú mimo rámec zákona ako aj nesprávnej aplikácii ustanovení právnej úpravy pojednávajúcej o inštitúte obnovy konania (napr. nesprávna aplikácia zásady právnej istoty účastníkov konania ako aj tretích osôb - Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, - v prípade navrhovateľa, ktorá v tomto konaní vystupuje ako spotrebiteľ, vplyv zverejnenia rozhodnutí SD EÚ v Úradnom vestníku EÚ, na internetovej stránke SD EÚ na posúdenie včasnosti podania návrhu a iné)*“. Postupu odvolacieho súdu navyše vytýka, že bol „*sprevádzaný iba písomným konaním bez možnosti sa vyjadriť a nevykonaním nijakých dôkazov, ktorých vykonanie by mohlo viesť k spravodlivému riešeniu súdneho sporu o opodstatnenosti návrhu na obnovu konania*“. Podľa sťažovateľky tak bola „*popretá aj akákoľvek zásada ústnosti konania a prístup účastníka k súdu v kontexte vykonania riadneho dokazovania. Je zřejmé, že ak v odvolacom konaní prevláda zásada písomnosti, mal by konajúci súd o to citlivejšie vykonávať a hodnotiť dôkazy, a to osobitne, ak je voči navrhovateľovi vedená exekúcia, ktorá je s najväčšou pravdepodobnosťou (s ohľadom na rozhodovacia prax konajúcich súdov SR) nezákonná*“. K

odňatiu práva na prístup k súdu malo podľa sťažovateľky dôjsť „vzhľadom na nepreskúmateľnosť rozhodnutia, nevysporiadanie sa s dôvodmi obnovy konania a procesný postup pri dokazovaní“. Podľa sťažovateľky „Extrémna arbitrárnosť výkladu spôsobila, že právo navrhovateľa na obranu svojich práv bolo iba iluzórne a nevykonanie dokazovania viedlo k odňatiu prístupu k súdu a porušeniu práva povinného podľa čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“. Podľa sťažovateľky k odňatiu práva konať pred súdom v materiálnom zmysle malo dôjsť porušením jej procesných práv na vykonanie navrhovaných dôkazov.

Nesprávneho právneho posúdenia sa mal krajský súd podľa sťažovateľky dopustiť vo vzťahu k posúdeniu dôvodov obnovy konania a splnenia subjektívnej lehoty. Podľa sťažovateľky „Konajúci súd výhradne formalistický konštatoval, že navrhovateľkou podaný návrh na obnovu konania nebol podaný včas z dôvodu nezachovania 3-mesačnej subjektívnej lehoty. Konajúci súd však nesprávne právne posúdil splnenie subjektívnej lehoty pre povolenie obnovy konania, ktorú OSP v § 230 ods. 1 špecifikuje ako 3 mesiace od toho času, keď ten, kto obnovu navrhuje sa dozvedel o dôvode obnovy, alebo keď ju mohol uplatniť.“. Sťažovateľka namieta, že „odvolací súd nevykonal žiadne relevantné dôkazy, ktoré by mohli viesť k odôvodnenému úsudku, že návrh na obnovu konania bol podaný oneskorene“, a že „odvolací súd tak rozhodoval čisto formalisticky“. Sťažovateľka ďalej uvádza, že „Ak by sa konajúci súd našim návrhom podrobne a precízne zaoberal, nemohol by v žiadnom prípade dôjsť k takémuto záveru. Od súdu by sa minimálne očakávalo, že vyzve navrhovateľku na odstránenie prípadných nejasností a sporných tvrdení uvedených v návrhu. Len obyčajným doplňujúcim podaním mohla navrhovateľka súdu objasniť otázku, kedy sa presne o možnosti obnovy konania dozvedela.“.

Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že „sa od Združenia... dozvedela o stránke Ministerstva spravodlivosti SR, kde sú zverejnené viaceré rozhodnutia súdov relevantné pre jeho prípad. Nebyť kontaktu navrhovateľky so združením, nevedela by o týchto rozhodnutiach. Na tomto závere nič nemení ani to, či ich Európsky súdny dvor vydal v roku 2000, 2005 alebo na jeseň minulého roku a tiež na tomto závere nič nemení, skutočnosť,

kedy boli zverejnené na stránke Ministerstva spravodlivosti SR, či v Úradnom vestníku EÚ.“. Rozhodnutie odvolacieho súdu preto sťažovateľka považuje za „prepäto formalistické, čo má pre navrhovateľa za následok, stav denegatio justitiae, tzn. navrhovateľovi bolo napadnutými formalistickými postupmi konajúcich súdov a ich rozhodnutiami priamo odňaté právo na prístup k súdu... a spravodlivosti...“. Podľa sťažovateľky „úvahy súdu a ich rýdze prepäto formalistické závery o oneskorenom podaní návrhu zjavne vybočujú z rámca, ktorý pripúšťa ústavný regulatív práva na súdnu ochranu a aj regulatív práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd“. Sťažovateľka je toho názoru, že „hrubo nesprávne právne posúdenia v spojení s prepätým formalizmom zasiahli do uvedených práv navrhovateľky takou intenzitou, že mu vlastne bolo odňaté právo na spravodlivosť...“.

Podľa názoru sťažovateľky odvolací súd počítanie trojmesačnej subjektívnej lehoty nesprávne odvíjal od účinnosti rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) uverejnených v Úradnom vestníku Európskej únie. Krajský súd uviedol, že rozsudky Súdneho dvora mohol ako dôvod obnovy konania navrhovateľ obnovy použiť najneskôr v lehote troch mesiacov od právoplatného platobného rozkazu. Odvolací súd je dokonca toho názoru, že navrhovateľka mala skutočnosti uvedené v rozhodnutiach Súdneho dvora namietat už v odpore, pritom však pri vydávaní platobného rozkazu mal spotrebiteľku ochrániť práve súd. Uvedeným výkladom konajúci súd zo subjektívnej lehoty spravil lehotu objektívnu, čím de facto znemožnil uplatnenie inštitútu obnovy konania navrhovateľke. Správne mal podľa názoru sťažovateľky všeobecný súd subjektívnu lehotu vykladať tak, že *«počiatok jej plynutia sa má odvíjať od oboznámenia sa navrhovateľky s rozsudkami Súdneho dvora EÚ. Niet racionálneho základu pre taký výklad § 230 ods. 1 OSP aký uplatnil súd. Je zjavne arbitrárne, keď počiatok plynutia lehoty subjektívnej konajúci súd odvodil od účinnosti citovaných rozsudkov v úradnom vestníku ES, resp. od právoplatnosti platobného rozkazu. Takéto počítanie lehoty priamo neguje jej subjektívny charakter a znemožňuje v dôsledku arbitrárneho výkladu procesných podmienok prístup navrhovateľky k súdu a k mimoriadnemu opravnému prostriedku. Subjektívny prvok každej lehoty je daný práve tým, že jej počítanie sa odvíja od subjektívne daného momentu zistenia,*

oboznámenia sa so skutočnosťami opodstatňujúcimi začatie plynutia subjektívnej lehoty. (K tomu porovnaj a contrario dikciu § 230 ods. 2 OSP). V tom spočíva podstata subjektivismu počítania lehoty. Na publikovanie rozhodnutí sa vôbec neuplatní prezumpcia ich znalosti (na rozdiel od všeobecne záväzných právnych aktov). To, že rozhodnutia Súdneho dvora EU boli zverejnené už skôr, neznamená, že sa s nimi človek nemôže oboznámiť neskôr, a to tak, že bude splnená podmienka subjektívnej lehoty - ako to bolo aj v prípade navrhovateľky. Navrhovateľka sa o najnovšiu judikatúru súdov nezaujíma, a teda ju ani pravidelne neštuduje, čo je aj pochopiteľné, nakoľko to nesúvisí s jej pracovnou náplňou a rovnako štúdium judikatúry nepatrí medzi jej záľuby, ktoré by rozvíjala vo svojom voľnom čase. Keby ju na rozhodnutia neupozornil vedľajší účastník, nepoučil ju v „ľudskej reči“ o ich obsahu a o tom, že ich môže použiť na svoju obranu, nikdy by sa o nich nedozvedela. V tomto zmysle hodnotíme argumenty súdu ako nesprávne.».

Ďalej sťažovateľka na podporu svojich tvrdení, že v napadnutom uznesení sa krajský súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, dodáva, že *„zamietnutím návrhu na povolenie obnovy konania, boli... porušené spotrebiteľské práva navrhovateľky, opäť striktným formalizmom súdov, ktoré niežeby naplnili komunitárne právo, ale chránia údajnú právnu istotu pri tak hrubom nemorálnom rozsudku všeobecného súdu, ktorý spotrebiteľa zaväzuje na priam na úžerné plnenie“*. Sťažovateľka poukazuje na to, že *„judikatúra Súdneho dvora EÚ jasne potvrdzuje, že spotrebiteľovi patrí ochrana ex offio, a to aj vtedy, keď sa tento nebránil v základnom konaní“*, a do pozornosti dáva *„rozhodnutia uvedené v... návrhu na obnovu konania a jeho doplnení a ďalej rozhodnutie OCÉANO GRUPPO EDITORIAL a osobitne bod 61. rozhodnutia GODARD, podľa ktorého má súd dokonca pôsobiť ako advokát spotrebiteľa“*.

Tretiu sťažovateľkou vytýkanú vadu, ktorá mala mať za následok porušenie jej základných práv, konkrétne nepreskúmateľnosť rozhodnutia, sťažovateľka zakladá na nedostatku dôvodov rozhodnutia a porušení zásad dokazovania v civilnom konaní. Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že *„konajúci súd... pre ustálenie otázky zachovania subjektívnej lehoty pre povolenie obnovy konania nesprávne vyhodnotil,*

resp. považoval za nedostatočné a nedôveryhodné tvrdenia navrhovateľky a súčasne pri nesprávnej úvahe dospeli nesprávne k skutkovým zisteniam“. Postupu odvolacieho súdu sťažovateľka vytýka, že nevykonala nijaké dokazovanie, „nedopytoval sťažovateľku, ktorej tvrdenia spochybňoval, rovnako konajúce súdy nedopytovali ani Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, na ktoré sa sťažovateľka odvolávala....“. Sťažovateľka tvrdí, že odvolací súd neurobili nič, aby „jasne preverili a osvedčili dôvodnosť a zákonnosť návrhu na obnovu konania“. Odvolací súd tak podľa sťažovateľky „nielenže zle a nesprávne vyhodnotili dôkazy v spise, ale najmä ani nevykonali potrebné dôkazy pre správne a zákonné rozhodnutie o návrhu na obnovu konania“. Sťažovateľka poukazuje na to, že „napadnuté rozhodnutie krajského súdu neobsahuje nijaké dôvody, pre ktoré došlo k zamietnutiu návrhu na odklad a zastavenie exekúcie a potvrdeniu tohto zamietnutia. Rozhodnutia súdov sú tak založené výhradne na konštatovaniach súdov bez akéhokoľvek ďalšieho preskúmateľného zdôvodnenia. Takýto stav je ústavnoprávne neakceptovateľný a zakladá rozpor postupu súdu s cieľmi OSP vymedzenými v čl. 1 OSP.“. Sťažovateľka uzatvára, že „napadnuté rozhodnutie je v celom rozsahu nepreskúmateľné“ a že «namiesto dokazovania sa súdy „spolahli“ len na svoje vlastné úvahy a konštatovania, a to bez opory v relevantných dôvodoch rozhodnutia - rezignovali dokonca aj na tak imanentnú skutočnosť, akou je skúmanie zachovania subjektívnej lehoty». Podľa sťažovateľky sa „súd nevysporiadal náležite a nespochybniteľne so žiadnym z dôvodov návrhu na obnovu konania, celé odôvodnenie spočívalo len v zdôvodňovaní uplynutia subjektívnej lehoty a v poučovaní sťažovateľky ako mal a nemal postupovať...“.

Štvrtý dôvod uvádzaný sťažovateľkou v sťažnosti vedúci k porušeniu jej v sťažnosti označených práv spočíva v tom, že napadnuté rozhodnutie súdu je v rozpore s európskymi právnymi normami na ochranu spotrebiteľa (predovšetkým s jej právom na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách) porušuje práva spotrebiteľa podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie, a rovnako tak v skutočnosti, že zo strany konajúceho súdu nedošlo k predloženiu prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v situácii, ak výklad relevantných ustanovení práva Európskej únie nie je jasný.

Sťažovateľka uvádza, že porušenie jej práv „ako spotrebiteľky garantovaných v čl. 38 Charty základných práv EÚ a čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ spôsobil odvolací súd tým, že neprihliadol na vysoký záujem európskeho práva na ochrane spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami tak ako to ukladá kogentné ustanovenie a pravidlo postavené na roveň verejného poriadku - čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Podľa najnovšej judikatúry Súdneho dvora EÚ majú súdy členských štátov poskytnúť ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami aj v skrátanom konaní pri vydávaní platobného rozkazu.“. Odvolávajúc sa na relevantnú judikatúru Súdneho dvora (rozsudok Súdneho dvora vo veci C-618/10 Banco Español de Crédito SA/Joaquín Calderón Camino) sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že „vnútroštátny súd je povinný *ex officio* preskúmať prípadnú nekalú podmienku spotrebiteľskej zmluvy, pokiaľ má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel“.

S ohľadom na nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru sťažovateľka uvádza, že „odvolací súd nesprávne a neodôvodnene vykladá Európske právo, konkrétne čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ. V zmysle záverov rozsudku Súdneho dvora v prípade *Cilfit*, ak prejednávaná vec súvisí s európskym právom a nie je splnená podmienka *acta claire* konajúci vnútroštátny súd je povinný predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru EÚ. Súdy mali možnosť a v zmysle záverov *CILFIT* aj povinnosť predložiť Súdnemu dvoru EÚ prejudiciálnu otázku. Takto však nepostupovali, a teda konali nezákonne, porušujúc normy európskeho práva - na úkor práv sťažovateľa - spotrebiteľa a záväzku lojality k EÚ a jej supranacionálnemu právnemu poriadku (rozsudok *Van Gend en Loos*).“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„I. Právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 41 Cob/9/2013 z 27. júla 2013 (správne má byť z 27. júna 2013, pozn.) porušené.“

II. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 41 Cob/9/2013 z 27. júla 2013 (správne má byť z 27. júna 2013, pozn.) sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici, na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný nahradiť sťažovateľke 2.000 € ako primerané finančné zadostučinenie.

IV. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania a trovy právneho zastúpenia do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania veci zistil, že sťažovateľka ešte pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy podala 2. septembra 2013 proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie, o ktorom ku dňu predbežného prerokovania veci ešte nebolo rozhodnuté.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu na to zákon poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania zistil, že sťažovateľka ešte pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie.

Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade sťažovateľka subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptovala tým, že podala vo svojej veci dovolanie. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

V judikatúre ústavného súdu sa aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej

sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľka v prípade podania dovolania podala zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V závere ústavný súd považuje za potrebné dodať, že sťažovateľka vo svojej sťažnosti porušenie svojho práva na súdnu ochranu nenamieta rozhodnutím, ale postupom krajského súdu.

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Pojem „postup“ ústava ani zákon o ústavnom súde nedefinuje. Za postup všeobecného súdu preskúmateľný v ústavnom súdnictve predovšetkým možno považovať

jeho činnosť, ktorou súd realizuje svoju právomoc vymedzenú osobitnými zákonmi. Pod činnosťou sa rozumie spravidla aktívny postup podľa procesných i hmotnoprávných noriem, ktoré súd oprávňuje a zaväzujú na úkony (aj čiastkové rozhodnutia) v priebehu konania. Postup všeobecného súdu je zákonný vtedy, ak nevybočuje z medzí týchto noriem, najmä ich hypotéz a dispozícií.

Samotný postup všeobecných súdov bez toho, že by vyústil do vydania rozhodnutia, môže byť preto predmetom preskúmania ústavným súdom len vtedy, ak ide o nečinnosť [čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2015